

der ligger til Grund for Grundlovens § 88, der kun vil have, at Næringsveiene skulle frigives, forsaavidt det almene Vel tilstøder det. Og hvad dernæst Grundlovens § 32 angaaer, saa forekommer det mig, at der aldeles ikke derfra kan hentes noget Argument; thi vi maae dog erindre, at det er en Lov, som vedtoges ikke alene af Rigsdagen, men ogsaa af Regjeringen; men det er vistnok klart, at Regjeringen, uden at komme i Strid enten med Ordene eller Anden i Grundlovens § 32, i enkelte Tilfælde kan skræve sig den Ret, som den efter Grundloven har til at vedblive at give Bevillinger, naar den finder, at disse Bevillingers fremtidige Udførelse vilde være u hensigtsmæssig. Jeg vil derfor tillade mig at stemme imod det andet Forslag, hvorimod jeg finder saavel det første Forslag som det subsidiaire Forslag til § 6 at være hensigtsmæssige Redactionsforandringer.

Monrad: Jeg vilde foretrække en Lov, der sagde: Nu skal der strax være Frihed, men om 10 Aar skal Forholdet være bundet; thi den Frihed, vi saa fik, den fik vi, og den Indskrænkning, der skulde komme om 10 Aar, var det dog ikke sagt, at vi fik. Nu gaae vi derimod hen og indskrænke den bestaaende Næringsfrihed (Etscherning: Maa jeg bede om Ordet.), af Hensyn til den Næringsfrihed, som man lover os om 10 Aar. Jeg kan ikke finde det stemmende med de i Grundloven nedlagte Principer, at man indskrænker den for de nærværende Næringsbrugere hidtil bestaaende Afgang til selv at formale til eget Forbrug, for paa denne Maade at give Møllerne en Erstatning, som aldeles ikke tilkommer dem, hverken efter Retfærdighed eller efter Billighed, idet de i over 50 Aar have været udsatte accurat for den selv samme Concurrence, som man nu opstiller som det farlige Skrækbillede, der skulde forstyrre Møllernes Søvn, skøndt den, som sagt, har eksisteret i over 50 Aar. Jeg tilstaaer, at jeg finder, at man, ved nu at ville forandre dette hidtil bestaaende Forhold, ved nu at ville lukke den Afgang, visse Næringsbrugere have havt, af Hensyn til en større Frihed, der først vil indtræde om 10 Aar, ikke handler i Overensstemmelse hverken med Grundloven eller med

rigtige Grundsætninger for Næringsforholdenes Ordning.

Etscherning: Det er et underligt Spil med Ord, man her driver. Hidtil have vi forstaaet ved den Næringsfrihed, vi skulle skaffe tilveie, Ophævelse af Privilegienæringen, nu derimod kalde vi det Frihed at lade Privilegieretten bestaae. Den Frihed, som vi skulle beholde, er den Frihed, at muligen Ingen kan saae Bevilling; thi Bevillingen kan nægtes, ja, man siger endog saa, man haaber, at Regjeringen i Mellemtiden vil være meget sparsom med Bevillingerne. Altsaa den Frihed, for hvilken vi her sagte saameget, det er den Frihed, som vi hidtil have kaldt Ufrihed. Derfor vi votere denne Paragraph, saa vil Regjeringen være i den største Forlegenhed, naar den ikke betragter det, som hidtil kun har været en Mulighed, som en Afgang. Det ærede Medlem har stadigt sagt, der er i Loven en Afgang, men Loven giver ikke en Afgang, den aabner kun en Mulighed; den udtaler kun det, som var den absolute Regjerings Hovedprincip, nemlig, at der for alle mulige Ting var en Afgang igjennem Kongens Villie. Muligheden vedbliver imidlertid at bestaae, men igjennem en anden Vel, nemlig som et Contractsforhold paa den ene Side mellem de Vedkommende, som trænge til at benytte den, og paa den anden Side dem, som skulle leve af, at den ikke ubetinget var given. Det er et meget simpelt Forhold. Det er ikke Næringsfrihed, her er Spørgsmaal om, thi Næringsfrihed har ikke i dette Tilfælde bestaaet, thi vi have aldrig anerkjendt det for Næringsfrihed at have en privilegeret Ret. Det er altsaa ikke Næringsfrihed, men Privilegiet, man vil opretholde, samtidigt med, at man siger, at man vil sikkre Møllerne i en Overgangstid. Men det er umuligt, at disse 2 Ting kunne gaae ved Siden af hinanden, thi man kan umuligt paa eengang sige: vi ville give Møllerne en Leilighed til at bære de Bønseligheder, som ere forbundne med Overgangen til Frihed, men ved Siden deraf ville vi lade bestaae en Bevillingsret, der ikke mere har den Begrændsning, som hidtil har holdt den i Tøilen, nemlig Hensynet til Consumtionsafgiften. Det er upaatvibseligt en meget urigtig Vel at betræde, thi man op-